

Motion till riksdagen

1988/89:Jo259

Karl Erik Olsson m. fl (c)

Trädgårdsnäringen

I vårt land finns goda klimatförhållanden och tekniska förutsättningar för att bedriva en omfattande och kvalitetsinriktad produktion av trädgårdsprodukter m.m. Enligt vår mening ger detta möjligheter och förutsättningar för att till en större del basera den nuvarande och den framtida konsumtionen på en inhemsk odling.

Produktkvalitet

De svenska produkterna håller i en internationell jämförelse en hög kvalitet. Det finns fog för påståendet att svenskproducerade varor är odlade på ett sätt som är säkrare för konsumenten och kan därför anses ha en högre kvalitet än de importerade.

Centerpartiet har under en följd av år presenterat förslag i syfte att stärka konsumentinflytandet och konsumentskyddet avseende livsmedel samt en producentmärkning av livsmedel. Vi återkommer i dessa frågor i anledning av den av regeringen aviserade propositionen om livsmedelskvalitet.

Miljöförbättrande åtgärder inom trädgårdsnäringen

Även inom trädgårdsnäringen tvingas brukarna att använda kemiska preparat för växtskydd etc. Såväl odlare som konsumenter känner en oro för att medlen kan ge långsiktiga skador på miljö och hälsa. Kontrollen av trädgårdsprodukternas innehåll av restsubstanser av exempelvis bekämpningsmedel visar dock att de svenska odlarna använder medlen restriktivt.

För att ytterligare minska användningen av kemiska medel har näringen utvecklat metoder för att bekämpa främst skadeinsekter med biologiska medel. Ofta är det enskilda odlare som tagit initiativ till detta. Odlarna söker nu också effektiva biologiska metoder för att kunna bekämpa svampar med flera organismer.

Trädgårdsnäringen erlägger, liksom jordbruket, en miljöavgift på användning av handelsgödsel och bekämpningsmedel. När dessa avgifter infördes beslutade riksdagen att intäkterna skulle användas för forskning och utveckling av miljövänliga metoder liksom för andra särskilda miljöåtgärder inom näringarna. Enligt vår mening skall intäkterna som inkommer från näringen användas för dessa ändamål och ej som en förstärkning av statskassan, vilket till viss del är fallet idag.

Riksdagen bör besluta att uttala att särskilda resurser skall riktas till miljöförbättrande åtgärder inom trädgårdsnäringen.

Skördeskadestydd

Mot. 1988/89
Jo259

Jordbruket och samhället har tillsammans byggt upp ett skördeskadestydd som näringen nu har ansvaret för. Ett motsvarande stydd finns ej för trädgårdsnäringen.

Näringen kan ibland drabbas av skador på odlingarna på grund av otjänlig väderlek eller andra faktorer som den enskilde odlaren ej kan påverka. Detta kan leda till stora ekonomiska förluster för odlaren, vilket ej är tillfredsställande. En särskild form av skördeskadestydd i likhet med jordbrukets bör därför införas.

Den som drabbats av skada, försakad av kemiska utsläpp och som ej kan utpeka den ansvarige, får idag själv stå för förlusten som uppkommer. Vi har i vår motion om miljön framlagt förslag att företag skall teckna obligatorisk ansvarsförsäkring för kemikalier. Denna försäkring är avsedd att täcka de skador som uppkommer där den ansvarige ej kan utpekas.

Utjämningsfonder

Variationer i lönsamhet mellan år innebär givetvis en stor fluktuation i beskattning. För att komma tillrätta med detta finns olika möjligheter, vilka gäller för alla slags företag:

- Avsättning till varulagerreserv = varulagernedskrivning
- Avsättning till resultatutjämningsfond
- Avsättning till investeringsfonder resp. investeringsreserv
- Avskrivning av inventarier

En varulagernedskrivning är för de flesta trädgårdsföretag inte aktuell eftersom produkterna oftast är färskvaror och inte kan lagras.

Avsättningar till resultatutjämningsfond är enligt vår mening det alternativ som kan komma ifråga för denna typ av företag, avsättningar till resultatutjämningsfond baserad på utbetald lönekostnad, där max 20% av denna får avsättas. Av det till statlig inkomstskatt taxerade resultatet får max 15% avsättas.

Arbetskostnaderna inom trädgårdsföretag varierar mellan 20 och 50% av de totala kostnaderna, beroende på inriktningen av företagets produktion. Det är väsentligt för ett företag att kunna behålla den arbetskraft som finns inom företaget. Inkomsterna från ett företag kan variera beroende på flera faktorer som påverkar skörderesultatet. Genom att i ökad utsträckning kunna använda resultatutjämningsfonder skulle på så sätt medel kunna sparas från ett bra år till ett sämre. Detta möjliggör att trygga anställningsförhållanden skapas inom näringen.

Med hänsyn till vad vi ovan har anfört föreslår vi att trädgårdsföretagens möjligheter för avsättning till resultatutjämningsfond ökar från 20% till 50% av lönesumman.

Teknikutvecklingsanslag

Idag anslås medel som ett utvecklingsanslag till trädgårdsnäringen på 7 miljoner kronor för teknikutveckling i eller stöd till enskilda företag. Anslagen fördelas av lantbruksstyrelsen. Vi anser att anslaget även fortsättningsvis skall utgå i första hand till enskilda företag. Medel som ej används för enskilda företag bör dock kunna användas som bidrag till kollektiv teknikutveckling eller till gemensamma projekt mellan flera trädgårdsföretag. Lantbruksstyrelsen bör få möjligheten att avsätta medel även för ovan nämnda ändamål.

Strukturåtgärder för fruktodlingen

Genom riksdagsbeslutet att ersätta den kvantitativa importregleringen med temporära importförbud för äpplen och päron med tullar förändras de svenska producenternas ekonomiska villkor negativt.

Den svenska fruktodlingen är av bland annat av denna orsak i behov av stöd för strukturåtgärder i odlingen. Detta gäller inte minst för att klara av de röjningsåtgärder som krävs för ett förnyande av odlingarna samt ett ekonomiskt stöd för omställning av produktionen. Regeringen föreslår i budgetpropositionen, bil. 11 B6, att en ram på 12,5 milj. kr. skulle tillföras näringen under åren 1989–1991 för detta ändamål. Regeringens förslag innebär dock i praktiken att inga nya medel avsätts för dessa åtgärder under det kommande budgetåret.

Vi anser att det föreslagna stödet ej är tillräckligt för att genomföra de röjningsåtgärder som är nödvändiga. Vi föreslår därför att riksdagen skall besluta att ramen för strukturåtgärder i odlingen skall vara 25 milj kronor för åren 1989–1991. Vi anser av detta skäl att riksdagen bör besluta att för strukturåtgärder i odlingen, under budgetåret 1989/90 anslå ett med 10,0 milj. kronor förhöjt belopp (prop 88/89:100 bil.11 B6).

Främjandena

Bidraget till främjandena inom trädgårdsnäringen har under en längre tid varit oförändrat. Även för kommande budgetår föreslår regeringen 0,9 milj kronor. Enligt vår uppfattning bör anslaget räknas upp, dels för att täcka fler områden, dels för att anslaget under en längre tid ej räknats upp. Vi föreslår därför att riksdagen beslutar för detta ändamål anslå ett med 1,0 milj. kronor förhöjt belopp, prop 88/89:100 bil.11 B6.

Behovet av en långsiktig politik för näringen

1982 presenterades en utredning om trädgårdsnäringen. Denna utredning skulle ligga till grund för den långsiktiga politik som krävdes för näringens utveckling. Detta har inte skett.

Vi anser att det nu är mer angeläget än någonsin förr att en utvärdering av näringens situation genomförs. Inte minst mot bakgrund av de förändringar i näringens villkor som skett sedan 1982. Vi föreslår nu att riksdagen av

Hemställen

I anledning av vad i motionen anförts hemställer vi

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om riktade åtgärder för miljöförbättrande åtgärder inom trädgårdsnäringsen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade möjligheter till teknikutveckling/stöd till enskilda företag, gemensamma projekt och kollektiv teknikutveckling,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om införande av skördeskadeskydd för trädgårdsnäringsen,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade möjligheter till avsättningar till resultatutjämningsfonder,¹]

4. att riksdagen beslutar om en höjning av ramen för *strukturåtgärder i odlingen* till 25 000 000 kronor under åren 1989–1991, prop 88/89:100, bil. 11 B6,

5. att riksdagen beslutar om ett i förhållande till regeringen i denna del höjt anslag till *strukturåtgärder i odlingen med 10 000 000 kronor*, prop 1988/89:100, bil. 11 B6,

6. att riksdagen beslutar om ett i förhållande till regeringen höjt anslag till *främjande av trädgårdsnäringsen med 1 000 000 kronor*, prop 1988/89:100, bil. 11 B6,

7. att riksdagen av regeringen begär en utvärdering av trädgårdsnäringsens förändrade situation.

Stockholm den 24 januari 1989

Karl Erik Olsson (c)

Karin Starrin (c)

Stina Gustavsson (c)

Göran Engström (c)

Ingbritt Irhammar (c)

Lennart Brunander (c)

Sven-Olof Petersson (c)

Marianne Jönsson (c)

¹ 1988/89:Sk408